

De begeleidingsbehoefte

Voor de basis van de begeleidingsbehoefte is aansluiting gevonden bij een tweetal pedagogen: Freinet en Malaguzzi. Daaruit zijn een aantal kerngedachten geformuleerd:

- respect voor kinderen;
- zelfstandigheid;
- ontplooiing van de sociale ontwikkeling;
- opbouwen van kennis;
- van alledaagse dingen iets moois maken;
- kinderen komen in contact met de buitenwereld.
- Kenmerken van de ontwikkeling

Respect voor kinderen

Kinderen worden benaderd vanuit het kind zelf. Er is een veilige en warme omgeving waarbinnen het kind zich emotioneel en fysiek veilig voelt. Daardoor kan het kind zijn eigen identiteit op zijn eigen, unieke manier ontwikkelen.

Zelfstandigheid

Binnen de dagstructuur is er ruimte voor de kinderen om zelf vaardigheden te ontwikkelen. Daardoor wordt de zelfredzaamheid gestimuleerd en het zelfvertrouwen opgebouwd (persoonlijke competentie). Uiteraard wordt er uitgegaan van de mogelijkheden en de draagkracht van de kinderen. De groepsleiding heeft een stimulerende houding ten opzichte van de kinderen ter bevordering van hun zelfstandigheid.

Ontplooiing van de sociale ontwikkeling (sociale competentie)

Een kind leert, binnen groepsverband, omgaan met andere kinderen en de groepsleiding. De groepsleiding stimuleert en begeleidt dit proces. Binnen de groepen zijn er mogelijkheden om zelf relaties aan te gaan, sociale ervaringen uit te wisselen, deze te bespreken en te overleggen. De kinderen ontdekken wie zij zelf zijn en welke plaats zij innemen binnen de groep(en). Daarnaast legt de groepsleiding uit, welke regels en gewoonten er zijn binnen de groep en in het kinderdagverblijf. Hierdoor hebben kinderen de kans om zich de normen en waarden, de cultuur van een groep/samenleving eigen te maken.

Opbouwen van kennis

Van belang is het proces van het tot stand komen van bepaalde activiteiten waaraan iedereen zijn steentje heeft bijgedragen. De groepsleiding kijkt hoe kinderen leren en passen hun manier van werken daar op aan. De kinderen krijgen de ruimte om te experimenteren met verschillende materialen (papier, verf, lijm, water, zand etc.). Ook tijdens activiteiten buiten het kinderdagverblijf zal het opbouwen van de kennis van kinderen centraal staan. Voorbeeld hiervan is met de kinderen in de herfst naar buiten gaan en uitleggen hoe het komt dat de bladeren van de bomen vallen.

Van alledaagse dingen iets moois maken

Kinderen brengen, als zij op het kinderdagverblijf komen, hun gewone dagelijkse dingen van thuis mee. Voor kinderen is het al een ontdekking dat daar verschil in kan zitten. De wereld wordt weer een stukje groter.

De buurt biedt aan kinderen ook veel belevingen en ontdekkingen. Het kinderdagverblijf biedt de mogelijkheid om, op basis van deze ervaringen, activiteiten te ontwikkelen. Ook is het mogelijk om van deze dagelijkse dingen een project te maken.

Kinderen komen in contact met de buitenwereld

Binnen het beleid is er ruimte om met de kinderen activiteiten buiten het kinderdagverblijf te doen. Deze activiteiten kunnen variëren van een boodschap halen tot een activiteit in themavorm. Ook is het mogelijk om activiteiten van buiten, binnen in het kinderdagverblijf te halen, bijvoorbeeld: een vader is politieman en komt (in uniform) vertellen over zijn werk. Kinderen én ouders kunnen participeren in deze activiteiten.

Kenmerken van de ontwikkeling

De lichamelijke groei en ontwikkeling van de baby tot dreumes (0-3 jaar)

De lichamelijke groei en ontwikkeling die een baby doormaakt is enorm groot. Bij de geboorte is het kind ongeveer 50 cm lang en weegt ongeveer 3,5 kg. Aan het eind van het eerste levensjaar is hij ongeveer 75 cm lang en weegt hij ongeveer 10 kg. De eerste bewegingen die een baby maakt zijn reflexbewegingen. Reflexen zijn automatische reacties op prikkels van buitenaf. De baby wordt geboren met twee opvallende reflexen, namelijk

zuigreflex. Zodra we iets in de mond van de baby stoppen, gaat hij krachtig zuigen. Deze reflex is zeer belangrijk om te kunnen overleven.

Grijpreflex. Zodra je een vinger in de handpalm van de baby legt, grijpt hij deze vast. Hetzelfde zien we bij de voet, de baby grijpt dan met zijn tenen. Stapje voor stapje leert de baby motorische vaardigheden. Hij leert zijn spieren beheersen. Dit gebeurt bij elk kind in dezelfde volgorde:

Van boven naar beneden. Hoe dichterbij de spier zich bij de hersenen vindt, hoe eerder de spier wordt beheerst.

Van dichterbij naar veraf; hoe dichterbij de spier zich bij de romp bevindt, des te eerder de spier wordt beheerst

Van ongericht naar gericht: van ongericht, onbeheerste bewegingen naar gerichte beheerste bewegingen.

Van grof naar fijn; de grove motoriek eerst, de fijne motoriek het laatst.

Wij stimuleren de lichamelijke ontwikkeling door gerichte activiteiten te doen met de baby's. Elke dag wordt er tijd besteed aan de baby's door met ze te spelen. Er worden kiekeboe spelletjes gedaan, er wordt met de kinderen gezongen, en ook het kruipen, rollen en lopen wordt geoefend als er gesignaleerd wordt dat het kind er aan toe is. Er wordt, indien mogelijk, gezamenlijk gegeten met de baby's en de oudere kinderen. Zo kunnen ze leren door af te kijken bij de grotere kinderen. Er worden dingen geoefend zoals zelf eten en zelf drinken. Eerst uit een flesje en dan uit de tuitbeker

De dreumesfase begint als het kind zijn eerste stapjes zet. Het leren lopen brengt enorme bewegingsvrijheid met zich mee, waar het kind al snel gebruik van maakt. Hij klimt overal op en zijn ontdekkings- ofwel exploratiedrang rijft ouders soms tot wanhoop. We zien bij de dreumes vooral een ontwikkeling van de grove motoriek. Belangrijk aspect bij de dreumesfase is zindelijk worden. Wel moet het kind zijn sluitspieren kunnen beheersen

een verband kunnen leggen tussen de aandrang die het voelt bij het poepen en plassen begrijpen waar het om gaat, en het moet zelf willen meewerken aan het zindelijk worden.

De zindelijkheidstraining gebeurt altijd in overleg met de ouders. De pedagogische medewerkers nemen zelf initiatief, wanneer zij denken dat het kind er klaar voor is. Zij zullen dit dan aangeven aan de ouders. De ouders bepalen altijd nog of zij dit door willen zetten of niet. Omdat het kind een zodanige grote exploratiedrang heeft, hebben wij ervoor gezorgd dat de omgeving kindvriendelijk is en dus veilig genoeg voor het kind om te gaan en staan waar hij wil. Ook is er voldoende aanbod aan interessant speelgoed, zodat het kind zich niet zal vervelen. Ook aan de fijne motoriek wordt gewerkt. Dit door middel van plakken, kleuren, verven, puzzelen en nog veel meer.

De cognitieve ontwikkeling van de baby tot dreumes (0-3 jaar)

het leren van de baby vertoont kenmerken:

er is sprake van ervaringsleren; de baby leert door dingen zelf te doen.

Er is sprake van herhalingsleren; de baby leert door de dingen eindeloos te oefenen en te herhalen.

Er is sprake van imiterend leren; de baby leert de dingen doordat anderen de dingen, al of niet bewust voordoen.

We zien ook dat de baby gevoelig is voor straffen en belonen. Het uitbundig prijzen wanneer hij zijn eerste stapjes zet, zet aan tot herhaling van dit gedrag. Bij ons gebeurt belonen de hele dag door. Doordat het kind beloond wordt, krijgt het een positief zelfbeeld. Het gedrag wordt bevestigd en dat is prettig voor het kind. De eigen waarde stijgt. Kinderen worden bij ons gecorrigeerd als zij gedrag vertonen waar wij het niet mee eens zijn, zoals bijvoorbeeld andere kinderen pijn doen. Ook de reden waarom wordt er bij vermeld, zodat het kind ook weet wat het fout heeft gedaan. Het spelenderwijs oefenen met kruipen en lopen, wordt dagelijks herhaald. Dit als stimulans voor de kinderen. Omdat het kind imiteert, wordt er goed opgelet hoe iets gedaan wordt.

De dreumes wil de wereld leren kennen en doet dit door zijn enorme exploratie- of ontwikkelingsdrang. Het denken van de dreumes heeft de volgende kenmerken; Het is erg concreet; richt zich op wat tastbaar is, en gezien wordt en waarmee iets gedaan kan worden.

Het is magisch; de dreumes kan nog geen onderscheid maken tussen werkelijkheid en fantasie

Het is animistisch; de dreumes kent menselijke eigenschappen toe aan levenloze dingen.

De auto die stuk gaat is bijvoorbeeld stout. Hij heeft nog geen inzicht in oorzaak en gevolg. Het denken hangt nauw samen met de taalontwikkeling. We zien al snel twee- en drie woordzinnen zoals; “lekker eten” en “stoute auto”. Het praten wordt vanaf 2 jaar gestimuleerd. Pedagogisch medewerkers praten in hele zinnen en corrigeren de kinderen op hun fouten. We stimuleren kinderen zelf te vragen wat ze willen. Als er zich conflicten voor doen, mogen beide kinderen hun verhaal

vertellen. De pedagogische medewerkers laten de kinderen uitpraten en leggen ze geen woorden in de mond. Ook worden argumenten gegeven waarom iets wel mag of niet. Wij stimuleren het proces van “weer vriendjes worden”.

De sociaal emotionele ontwikkeling van de baby tot dreumes (0-3 jaar)

Al vanaf de geboorte heeft de baby een eigen persoonlijkheid en een aangeboren temperament. We zien dit op het kinderdagverblijf waar baby's verschillend reageren op dezelfde omstandigheden. Baby's met een moeilijk temperament kunnen opvoeders voor problemen plaatsten omdat ze veel energie en veel aandacht vragen. Met 6 weken zien we de eerste lach als reactie op anderen. Rond de zevende maand verandert dit en zien we het kind eenkennig worden. Voor een goede emotionele ontwikkeling is het tot stand komen van een hechttingsrelatie tussen de baby en de verzorger van groot belang. Voor de individuele persoonlijke aandacht gebruiken wij het verschoningsmoment en voedingsmoment. Deze momenten zijn ideaal voor een opbouw van de relatie. Dit noemen wij een klein groepsmoment. Door op de juiste en zelfde tijden de voeding te geven, de luiers te verschonen en daarbij het kind de benodigde positieve aandacht te geven.

Een dreumes is nog niet in staat zich in te leven in een ander. Hij is egocentrisch, dat wil zeggen; “ik” gericht. Een dreumes kan zich goed vermaken in zijn eentje. Hij speelt niet met de ander, maar naast de ander. Samenspelen lukt nog niet. Doordat de dreumes steeds meer zijn eigen macht ontdekt, ontdekt hij ook zijn eigen wil. Hij gaat zich verzetten tegen datgene wat de opvoeder wil. We spreken dan ook van koppigheidsfase of beginnend peuterpubertijd. Ook zien we in deze fase dat hij alles zelf wil doen. Daarom laten wij hierin de dreumessen tot op zekere hoogte vrij. Toezicht blijft vanzelfsprekend van belang. Kinderen mogen zichzelf proberen aan te kleden, handen te wassen, boterhammen met vork eten. We stimuleren deze activiteiten door het kind positief te benaderen en het complimenten te geven als het hem zelf lukt.

De lichamelijke groei en ontwikkeling van de peuter (3-4 jaar)

Een peuter kan al zelfstandig lopen, eten, spelen, aankleden en is druk in ontwikkeling om zindelijk te worden of is dit al.

De peuter heeft minder slaapbehoefte en proberen dit (uiteraard in samenspraak met de ouders/verzorgers) met 3,5 jaar af te bouwen. Zo hebben de peuters meer tijd om zich te ontwikkelen op alle vlakken. De grove motoriek is al redelijk ontwikkeld en geven wij de peuters extra activiteiten op het gebied van de fijne motoriek. Voorbeelden hiervan zijn; knippen, binnen de lijntjes kleuren, puzzels met kleinere stukjes, etc.

De cognitieve ontwikkeling van de peuter

Een driejarige peuter kan al behoorlijk goed praten. Het praten wordt erg gestimuleerd. Pedagogische medewerkers praten in hele zinnen, en stimuleren de vraagstelling. “Als je iets wilt, vraag het maar”. Als er zich conflicten voordoen, mogen beide kinderen hun verhaal vertellen. De pedagogische medewerkers laten de kinderen uitpraten, en het conflict mogen zij zelf oplossen. Zo stimuleren zij de

kinderen met elkaar te laten praten en niet tegen de pedagogische medewerkers. Als wij een kind straffen, zullen wij het kind uit de situatie halen, apart zetten en vragen waarom het kind iets heeft gedaan. Straffen is alleen aan de orde na drie keer waarschuwen (bij bijvoorbeeld kind slaat/duwt bewust ander kind / kind blijft niet zitten tijdens eten) Het gestrafte kind blijft altijd in zicht van de groepsleiding, waarna de pedagogisch medewerker uitlegt / laat zien wat wel mogelijk is.

Ook stimuleren wij de ontwikkeling van emoties en om deze goed te kunnen verwoorden.

“Je bent boos”. “Hoe komt het dat je boos bent?”

De peuters worden al minder egocentrisch en houden al meer rekening met elkaar. Ze nemen elkaar mee in hun fantasiewereld bij vrij spelen en helpen elkaar. Peuters zien plaatjes als herkenning van de echte wereld. Bijvoorbeeld; een plaatje van blauwe druiven blijft niet bij een plaatje, maar herkennen zij van buiten.

De sociaal emotionele ontwikkeling van de peuter

Peuters zijn zelfstandig en kunnen al heel veel zelf. Zoals zelfstandig naar het toilet, handen wassen, doortrekken, aankleden. Kinderdagverblijf Sebastiaan stimuleert het samenspel als in Kringgesprek, themahoeken (winkeltje, bouwhoek, verkleedhoek, keukentje). De eigen wil is al redelijk ontwikkeld en kan wel eens leiden tot dwars gedrag of het niet eens zijn met wat de pedagogisch medewerkers aanbieden. “omdat zij er simpelweg geen zin in hebben” of “omdat ze al iets anders in gedachte hebben”. Wij stimuleren de peuters de pedagogisch medewerkers te helpen bij bijvoorbeeld het afruimen van de tafel (uiteraard niet met messen, glaswerk).

Bij de observatie van deze ontwikkelingen gebruiken wij de methode “focus op kinderen” .

Spelsoorten geschikt voor de doelgroep

Het kind

De belangrijkste overtuiging in het bestaan van de eigen kracht van het kind: de kracht om te ontwikkelen tot een individu met een eigenheid en de daaruit voortvloeiende, vele mogelijkheden, zoals de ontwikkeling van de persoonlijke en sociale competentie.

Om tot een evenwichtige ontwikkeling te kunnen komen zal aan een aantal behoeften van het kind voldaan worden, te weten:

- de behoefte aan erkenning, waardering en respect;
- de behoefte aan affectie en geborgenheid;
- de behoefte aan sociaal-emotionele en fysieke veiligheid, duidelijkheid en continuïteit;
- de lichamelijke behoeften, zoals verzorging;
- de behoefte aan ontwikkeling van de persoonlijke competentie door aanbieden van verschillend spelmateriaal en activiteiten.

Door bovengenoemde te gebruiken in aangeboden spelsoorten, creëert Sebastiaan een veilige omgeving voor het kind waarin Ontwikkeling centraal staat. Ook leren zij zo hun grenzen aan te geven en hun wensen kenbaar te maken. Indien er kinderen zijn die hiernaast, om welke reden dan ook, extra zorg en aandacht nodig hebben, zal kinderdagverblijf Sebastiaan, binnen de mogelijkheden, hierin voorzien.

Enkele voorbeelden van spelsoorten;

Baby's:

Kiekeboe spelen met zakdoekje over gezicht, kosteloos materiaal laten voelen, ruiken, mobiel met geluid en felle kleuren, onbreekbare spiegel (voor ontdek jezelf), gekleurde ringen stapelen, luisteren naar klassieke muziek, plastic kraakboekje “lezen”

Dreumes en peuters;

Exploratiespel door middel van spelen met zand, water, klei, verf, papier, stiften, kleurpotloden, krijt

Bewegingsspel om grove en fijne motoriek te ontwikkelen door middel van fietsen, steppen, driewiel fietsen, klimrekje, wipwap, glijbaan, ballen (gooien/schoppen, rollen) en dansen op muziek

Constructiespel door middel van het maken van iets nieuws of samenvoegen van verschillende onderdelen bijvoorbeeld duplo, blokken en puzzels.